

**საქართველოს საჯაროო კაღებისა და ბუნებრივი რესურსების
შემსწავლელი ცენტრი**

**2015 წლის
სამეცნიერო ანგარიში**

სამეცნიერო ერთეულის ხელმძღვანელი – ცენტრის დირექტორი, ტექნიკის
მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი ზურაბ ლომსაძე

სამეცნიერო ერთეულის პერსონალური შემადგენლობა:

1.	ზურაბ ლომსაძე	ცენტრის დირექტორი, ტექნ.მეცნ.დოქტ., პროფესორი
2.	ირაკლი ჟორდანიას	მთავარი მეცნ.თანამშრომელი, ტექნ.მეცნ.დოქტ., აკადემიკოსი
3.	თენგიზ ურუშაძე	უფროსი მეცნ.თანამშრომელი, განყ. გამგე, ბიოლ.მეცნ.დოქტ., აკადემიკოსი
4.	გიორგი მაღალაშვილი	უფროსი მეცნ. თანამშრომელი, განყ. გამგე, გეოლ.მინერალ.მეცნ.დოქტ., პროფესორი
5.	ოთარი ფარესიშვილი	უფროსი მეცნ. თანამშრომელი, განყ. გამგე, აკადემიური დოქტორი
6.	ნოდარ ჭითანავა	უფროსი მეცნ. თანამშრომელი, ეკონ.მეცნ.დოქტ. პროფესორი, საქართველოს სოფ.მეურნ.მეცნ.აკადემიის აკადემიკოსი
7.	იაშა (იაკობ) მესხია	უფროსი მეცნ. თანამშრომელი, (0,5 საშტ. ერთ.), ეკონ.მეცნ.დოქტორი, პროფესორი
8.	მარატ ციცქიშვილი	უფროსი მეცნ. თანამშრომელი, (0,5 საშტ. ერთ.), ბიოლ. მეცნ. დოქტორი, პროფესორი
9.	ქეთევან ვეზირიშვილი- ნოზაძე	უფროსი მეცნ. თანამშრომელი, ტექნ.მეცნ.დოქტორი, პროფესორი
10.	ნოდარ მირიანაშვილი	უფროსი მეცნ. თანამშრომელი, ტექნ.მეცნ. დოქტორი
11.	ჯემალი მაჭავარიანი	უფროსი მეცნ. თანამშრომელი, აკადემიური დოქტორი
12.	ქეთევან მახარაძე	უფროსი მეცნ. თანამშრომელი, აკადემიური დოქტორი
13.	ჯემალი კაკულია	უფროსი მეცნ. თანამშრომელი, აკადემიური დოქტორი

14.	ლაურა კვარაცხელია	უფროსი მეცნ. თანამშრომელი, აკადემიური დოქტორი
15.	თამაზ პატარქალაშვილი	უფროსი მეცნ. თანამშრომელი, აკადემიური დოქტორი
16.	ასლანი სულაძე	უფროსი მეცნ. თანამშრომელი, აკადემიური დოქტორი
17.	ანზორ სახვაძე	უფროსი მეცნ. თანამშრომელი, აკადემიური დოქტორი
18.	დავით კუპატაძე	უფროსი მეცნ. თანამშრომელი, (0,5 საშტ. ერთ.), აკადემიური დოქტორი
19.	ვახტანგ გელაძე	უფროსი მეცნ. თანამშრომელი, (0,5 საშტ. ერთ.), აკადემიური დოქტორი
20.	რუსუდან ფირცხალავა	მეცნიერი თანამშრომელი, სრული უმაღლესი
21.	ვალენტინა მირზაევი	მეცნიერი თანამშრომელი, სრული უმაღლესი
22.	ეკატერინე ტეფნაძე	მთავარი სპეციალისტი, სრული უმაღლესი
23.	ანტონ დვალიაძე	წამყვანი ინჟინერი, სრული უმაღლესი
24.	ლალი ჩაგელიშვილი	უფროსი სპეციალისტი, სრული უმაღლესი
25.	არჩილი ჯიქია	უფროსი სპეციალისტი, ტექნიკური

I. 1. საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტის დაფინანსებით 2015 წლისათვის დაგეგმილი და შესრულებული სამეცნიერო-კვლევითი პროექტები

№	შესრულებული პროექტის დასახელება მეცნიერების დარგისა და სამეცნიერო მიმართულების მითითებით	პროექტის ხელმძღვანელი	პროექტის შემსრულებლები
1	<p>საქართველოს ბუნებრივი რესურსები</p> <p>მეცნიერების დარგი:</p> <p>ნიადაგმცოდნეობა, ჰიდროლოგია, გეოგრაფია, გეოლოგია, სამთო,</p>	<p>აკადემიკოსი</p> <p>ირაკლი ჟორდანიას</p>	<p>ირ.ჟორდანიას</p> <p>თ.ურუშაძე</p> <p>გ.მაღალაშვილი</p> <p>ო.ფარესიშვილი</p> <p>ნ.ჭითანავა</p> <p>ჯ.მაჭავარიანი</p> <p>ზ.ლომსაძე</p> <p>ქ.მახარაძე</p> <p>ვ.გელაძე</p>

	<p>ენერგეტიკა, ეკოლოგია, დემოგრაფია, ეკონომიკა</p> <p>სამეცნიერო მიმართულება:</p> <p>საბუნებისმეტყველო, დედამიწის შემსწავლელი და გარემო, აგრარული მეცნიერებები, ეკონომიკური მეცნიერებები</p>	<p>რ.ფირცხალავა თ.პატარქალაშვილი ა.სულაძე ჯ.კაკულია ნ.ცერცვაძე ა.დვალაძე ნ.მირიანაშვილი ქვეზირიშვილი-ნოზაძე დ.ჩომახიძე რ.არველაძე თ.ჯიშკარიანი მ.მეტრეველი ლ.კვარაცხელია ი.მესხია ლ.ჩიქავა ა.სახვაძე ვ.ლორთქოფანიძე ვ.მირზაევა</p>
--	---	--

დასრულებული კვლევითი პროექტის ძირითადი თეორიული და პრაქტიკული შედეგები

საანგარიშო წელს ცენტრში დასრულებულია საქართველოს ბუნებრივი და ადამიანური რესურსების და მათი გამოყენების პრობლემების კვლევა. პირველად ქართულ ენაზე, მომზადებულია ფუნდამენტური ნაშრომი – “საქართველოს ბუნებრივი რესურსები”, ორ ტომად, რომელშიც ბუნებათსარგებლობის ამოცანების, ქვეყნის განვითარების პრიორიტეტებისა და გამოწვევების გათვალისწინებით, გაანალიზებულია დიდი მოცულობის მნიშვნელოვანი მასალა საქართველოს ბუნებრივი და ადამიანური რესურსების პოტენციალის შესახებ; თანამედროვე მეთოდოლოგიის გამოყენებით შესწავლილია საქართველოს ბუნებრივი რესურსები: მიწის, ზედაპირული და მიწისქვეშა წყლების, ტყის, სასარგებლო წიაღისეულის (შავი, ფერადი, ქეთილშობილი და იშვიათი მეტალების შემცველი მადნები; არამეტალური ნედლეული – სამთოქიმიური და სამთამადნო; სამშენებლო მასალები; ნავთობი, ნახშირი და ტორფი; მინერალური წყლები), სათბობ-ენერგეტიკული (ტრადიციული – ჰიდრო და ნახშირის; არატრადიციული – მზის, ქარის და გეოთერმული წყლების), სამკურნალო (საკურორტო)-რეკრეაციული, ტურისტული.

კვლევის შედეგად შეფასებულია საქართველოს ბუნებრივი რესურსების პოტენციალი, არსებული მდგომარეობა და გამოყენების პერსპექტივები, მათზე შესაძლო მოთხოვნების, დროსა და სივრცეში ცვლილებების გათვალისწინებით.

აღნიშნულია ბუნებრივი რესურსების შენარჩუნებისა და კვლავწარმოების, ბიომრავალფეროვნების კონსერვაციის მნიშვნელობა ქვეყნის მდგრადი განვითარების უზრუნველსაყოფად.

ნაშრომში მნიშვნელოვანი ადგილი აქვს დათმობილი ადამიანური რესურსების

კვლევისა და ეკოლოგიურ პრობლემებს; განსაზღვრულია ქვეყანაში უაღრესად მწვავე დემოგრაფიული ვითარების წარმომქმნელი ენდოგენური და ეგზოგენური ფაქტორები და მათი მოქმედების ნეგატიური შედეგების თავიდან აცილების გზები. შემოთავაზებულია პრევენციული ღონისძიებები ბუნებოსარგებლობის პროცესში ეკოლოგიური მდგომარეობის შენარჩუნება-გაუმჯობესების მიზნით.

ნაშრომში შემუშავებულია მეცნიერულად დასაბუთებული წინადადებები და რეკომენდაციები, რომელთა იმპლემენტაცია ხელს შეუწყობს ქვეყნის ბუნებრივი და ადამიანური რესურსების ეფექტიანად გამოყენებას.

I. 3. სახელმწიფო გრანტით (რუსთაველის ფონდი) დაფინანსებული სამეცნიერო-კვლევითი პროექტები

I. 4.

	პროექტის დასახელება მეცნიერების დარგისა და სამეცნიერო მიმართულების მიხედვით	დამფინანსებელი ორგანიზაცია	პროექტის ხელმძღვანელი	პროექტის შემსრულებლები
1	საქართველოს ნიადაგების ეროვნული ატლასის შექმნა – ნიადაგმცოდნეობა	შოთა რუსთაველის საქართველოს ეროვნული სამეცნიერო ფონდი	თ. ურუშაძე	თ.ურუშაძე, თ.ქვრივიშვილი, თ.სადუნიშვილი და სხვ.
2	ეაუვერია ბასსიანა-ს შტამების ეკომდგრადობის შესწავლა ბიოპესტიციდების წარმოებისა და ბიოტექნოლოგიის ოპტიმიზაცია – ეკოლოგია, მცენარეთა დაცვა	შოთა რუსთაველის საქართველოს ეროვნული სამეცნიერო ფონდი	მ.ბურჯანაძე	თ.ურუშაძე, გ.წერეთელი და სხვ.
გარდამავალი (მრავალწლიანი) პროექტის ეტაპის ძირითადი თეორიული და პრაქტიკული შედეგები				

<p>1. 2015 წელს შედგენილი იყო დასავლეთ საქართველოს ნიადაგების ატლასი, მათ შორის წითელმიწა, ყვითელმიწა, ყომრალი, ჭაობიანი, მთა-მდელოს და სხვა ნიადაგების ძირითადი მაჩვენებლების რუკები. პირველად იყო შედგენილი ამ ნიადაგების მიკროორგანიზმების და სოკოების რუკები.</p>
<p>2. ეაუვერია ბასსიანა-ს შტამების ეკომდგრადობის შესწავლა მიმდინარეობდა სხვადასხვა ეკოლ პირობებში რაც მიზნად ისახავდა ბიოპესტიციდების წარმოებისა და ბიოტექნოლოგიის ოპტიმიზაციას.</p>

II. 1. პუბლიკაციები:

ა) საქართველოში

მონოგრაფიები

№	ავტორი/ავტორები	მონოგრაფიის სათაური	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	ირ.ჟორდანიას თ.ურუშაძე გ.მაღალაშვილი ო.ფარესიშვილი ნ.ჭითანავა ჯ.მაჭავარიანი ზ.ლომსაძე ქ.მახარაძე ვ.გელაძე რ.ფირცხალავა თ.პატარქალაშვილი ა.სულაძე ჯ.კაკულია ნ.ცერცვაძე ა.დვალაძე ნ.მირიანაშვილი ქ.ვეზირიშვილი- ნოზაძე დ.ჩომახიძე რ.არველაძე თ.ჯიშკარიანი მ.მეტრეველი	საქართველოს ბუნებრივი რესურსები ტომი I ტომი II	თბილისი, საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემიის გამომცემლობა	ტომი I – 528 გვერდი ტომი II – 790 გვერდი

	<p>ლ.კვარაცხელია ი.მესხია ლ.ჩიქავა ა.სახვაძე ვ.ლორთქოფანიძე ვ.მირზაევა</p>			
2	<p>თენგიზ ურუშაძე, ნაუმ ტურაბელიძე, ფატიმა ქვაცაბაია, თამარ ქერივიშვილი</p>	<p>მიწის კადასტრი</p>	<p>ქ.თბილისი, გამომცემლობა „მწიგნობარი“</p>	<p>215 გვერდი</p>
3	<p>ნოდარ ჭითანავა</p>	<p>საქართველოს სოფლის მეურნეობა: ტრანსფორმაცია, პრობლემები, პერსპექტივები</p>	<p>ქ.თბილისი, გამომცემლობა „ივერიონი“</p>	<p>160 გვერდი</p>
<p>ანოტაციები</p>				
<p>1. მონოგრაფიაში (ორტომეულში) განხილულია საქართველოს ბუნებრივი რესურსები: მიწის, ზედაპირული და მიწისქვეშა წყლების, ტყის, სასარგებლო წიაღისეულის (შავი, ფერადი, კეთილშობილი და იშვიათი მეტალების შემცველი მადნები; არამეტალური ნედლეული – სამთოქიმიური და სამთამადნო; სამშენებლო მასალები; ნავთობი, ნახშირი და ტორფი; მინერალური წყლები), სათბობ-ენერგეტიკული (ტრადიციული – ჰიდრო და ნახშირის; არატრადიციული – მზის, ქარის და გეოთერმული წყლების), სამკურნალო (საკურორტო)-რეკრეაციული, ტურისტული. მნიშვნელოვანი ადგილი ეთმობა ადამიანურ რესურსებს და ეკოლოგიურ პრობლემებს. მონოგრაფიაში მოცემულია რესურსების თანამედროვე მდგომარეობის ანალიზი, განსაზღვრულია მათი შესაძლო გამოყენების პერსპექტივები. შემოთავაზებულია წინადადებები და რეკომენდაციები, რომელთა იმპლემენტაცია მნიშვნელოვნად შეუწყობს ხელს ეკონომიკის მდგრად განვითარებას.</p>				
<p>2. მონოგრაფიაში იხილება შემდეგი საკითხები: მიწის კადასტრის ფორმირების ისტორიული ასპექტები, მიწების აღრიცხვა, მიწის რეფორმა, ნიადაგის ბონიტირება, მიწის ეკონომიკური შეფასება, მიწის ფასის განსაზღვრა, მიწის გადასახადი, გეოინფორმაციული უზრუნველყოფა, მიწების რეგისტრაცია.</p>				
<p>3. მონოგრაფიაში იხილება საქართველოს სოფლის მეურნეობის თანამედროვე მდგომარეობა, რომელიც ეყრდნობა საქმოდ დიდი საინფორმაციო მასალას; გაანალიზებულია სოფლის მეურნეობის ტრანსფორმაცია და მასთან დაკავშირებული პრობლემები, დასახულია პერსპექტივები.</p>				

სახელმძღვანელოები

№	ავტორი/ავტორები	სახელმძღვანელოს სახელწოდება	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	გიორგი მაღალაშვილი	არამეტალური სასარგებლო წიაღისეულის საბადოების სამრეწველო ტიპები	შესრულებულია ელექტრინული ვერსია ტექნიკური უნივერსიტეტის სამთო-გეოლოგიურ ფაკულტეტზე (მე-2 გადამუშავებული გამოცემა უმაღლესი სასწავლებლებისათვის).	208 გვერდი
ანოტაციები				
<p>1. წიგნში მოცემულია არამეტალური სასარგებლო წიაღისეულთა საბადოების თანამედროვე კლასიფიკაცია და სისტემატიკა სამრეწველო განეტური ტიპების მიხედვით. მოყვანილია ტიპური საბადოების მაგალითები (როგორც საქართველოს, ასევე საზღვარგარეთის) და მათი დეტალური აღწერა.</p>				

სტატიები

№	ავტორი/ ავტორები	სტატიის სათაური, ჟურნალის/კრებულის დასახელება	ჟურნალის/კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	ნოდარ ჭითანავა	“საქართველოს ეკონომიკური ტრანსფორმაციის გეოეკოლოგიური ასპექტები”, საქართველოს მეცნიერებათა ეკონომიკური აკადემიის შრომები	ტ. 12	თბილისი, „უნივერსალი“	16 გვერდი

2	Nodar Chitanava (ნოდარ ჭითანავა)	The Problems of Land Use in Georgia - მიწების გამოყენების პრობლემები საქართველოში. უურნ. Annals of Agrarian Science (აგრარული მეცნიერების მაცნე)	ტომი 13	თბილისი, „მწიგნობარი“	4 გვერდი
3	Tengiz Urushadze, Tamar Kvrivisvili (ტენგიზ ურუშაძე, თამარ ქვრივიშვილი)	Peculiarities of Andolos of the Adjara-Trialeti Range (აჭარა-თრიალეთის ქედზე ანდოსოლების თავისებურებაში) უურნ. Annals of Agrarian Science (აგრარული მეცნიერების მაცნე).	ტომი 13, № 2	თბილისი, „მწიგნობარი“	8 გვერდი
4	Tengiz Urushadze, Tamar KvriviSvili, Rusudan Kakghadze (ტენგიზ ურუშაძე, თამარ ქვრივიშვილი, რუსუდან კახაძე)	Field School in Soil Science: Results and Prospects (საველე სკოლა ნიადაგმცოდნეობაში: შედეგები და პერსპექტივები) უურნ. Annals of Agrarian Science (აგრარული მეცნიერების მაცნე).	ტომი 13, № 3	თბილისი, „მწიგნობარი“	7 გვერდი
5	Tamaz Patarkalashvili (თამაზ პატარქალაშვილი)	Urban and Peri-Urban Forests of თბილისი (თბილისის ურბანული და პერიურბანული ტყეები). უურნ. Annals of Agrarian Science (აგრარული მეცნიერების მაცნე).	№ 1	თბილისი, „მწიგნობარი“	5 გვერდი

6	Tamaz Patarkalashvili (თამაზ პატარქალაშვილი)	The reserved Areas of Georgia (საქართველოს დაცული ტერიტორიები) ჟურნ. Annals of Agrarian Science (აგრარული მეცნიერების მაცნე).	ტომი 13, № 3,	თბილისი, „მწიგნობარი“	7 გვერდი
7	თ.ურუშაძე, ჯ.მაჭავარიანი, რ.ფირცხალავა, თ.ქერივიშვილი	საქართველოს ძირითადი ნიადაგები ჟურნ. Annals of Agrarian Science (აგრარული მეცნიერების მაცნე).	ტომი 13, № 4	თბილისი, „მწიგნობარი“	8 გვერდი
8	ლ.კვარაცხელია, მ.აზმაიფარაშვილი, თ.პატარქალაშვილი	ეკოტურიზმის განვითარების პერსპექტივები ბორჯომ-ხარაგაულის პარკში ჟურნ. Annals of Agrarian Science (აგრარული მეცნიერების მაცნე).	ტომი 13, № 4	თბილისი, „მწიგნობარი“	12 გვერდი
9	ჯ.კაკულია, ლ.ქართველიშვილი, შ.მაღალაშხია და სხვ.	ბიოგეოლოგიის გამოყენების შესაძლებლობები არამადნეული ნედლეულიდან კალიუმის ნაერთების მისაღებად “სამთო ჟურნალი”	№2 (№35)	თბილისი, შპს “კოლორი”	4 გვერდი
10	ნ. მირიანაშვილი ირ. ჟორდანი, ქ. ვეზირიშვილი-ნოზაძე, ნ. გქელიშვილი, ვ.	მზის ენერგეტიკული პოტენციალის გამოყენების პრესპექტივები კახეთის რეგიონში.	1 (73)	თბილისი	5 გვერდი

	ბახტაძე, ვ. ხათაშვილი	ჟურნ. "ენერჯია".			
11	ნ. მირიანაშვილი ნ. გძელიშვილი ვ. ხათაშვილი	თბური ტუმბოს დანადგარების გამოყენების პრესპექტივები საქართველოს ეროვნული მეურნეობის სხვადასხვა დარგში. ა.ელიაშვილის მართვის სისტემების ინსტიტუტის შრომათა კრებული	19	თბილისი	5 გვერდი
12	ქვეზირიშვილი- ნოზაძე, ე.ფანცხავა, მ.ჯიხვაზე, ქმჭედლიშვილი	გეოთერმული წყლები ენერგოდამზოგი პოლიტიკის გატარების ჭრილში ჟურნ. "საქართველოს საინჟინრო სიახლენი (სსს)	№3 (vol.75)	თბილისი	3 გვერდი
13	Otar Paresishvili Valentina Mirzaeva (ო. ფარესიშვილი, ვ. მირზაევა)	Natural-Recreational Potential of Georgia and Prospects for Its Realization, ჟურნ. Annals of Agrarian Science (აგრარული მეცნიერების მაცნე), Georgia (საქართველო)	გადაცემულია გამოსაცემად	თბილისი, „მწიგნობარი“	10 გვერდი
14	ი.მესხია	სოციალურ- ეკონომიკური რეფორმები საქართველოში:	ტომი 12	გამომცემლობა "უნივერსალი"	35 გვერდი

		რეალობა და გამოწვევები, საქართველოს ეკონომიკურ მეცნიერებათა აკადემია, შრომების კრებული			
15	ი.მესხია	საქართველოში მიმდინარე ეკონომიკური რეფორმები: ანალიზი, გამოწვევები, პროგნოზები, ჟურნალი “ეკონომიკა და ბიზნესი”	№2	თსუ გამომცემლობა	23 გვერდი
16	ა.სულაძე, მ.ჭიჭინაძე	აღმოსავლეთ საქართველოსი ღრმად დაძირული ნალექების ნავთობგაზიანობის პერსპექტივების შესახებ ჟურნ.” თსუ მეცნიერება”	გადაცემულია გამოსაცემად	თსუ გამომცემლობა	8 გვერდი
ანოტაციები					
1. გარდამავალ პერიოდში მეტად მნიშვნელოვანია ეკონომიკის ტრანსფორმაციული პროცესების ობიექტურად გაანალიზება, რაც იქნება ქვეყნის ეკონომიკის წარმატებული განვითარების საწინდარი.					
2. სტატიაში განხილულია ქვეყანაში შექმნილი მიწის მართვის პრობლემები და დასახულია შექმნილი მდგომარეობის გადალახვის გზები.					
3. გამოკვლევებით დადგინდა, რომ მაღალმთიანეთის ზოგიერთ ზონებში გაგრძელებულია ნიადაგები, რომელიც უკავშირდება მსოფლიოს ნიადაგური რესურსების საერთაშორისო კორელაციური ბაზის ნიადაგს. სტატიაში მოცემულია ანდოსოლების დახასიათება, რომელთა არეალი ემთხვევა მთა-მდელოს ნიადაგებს.					
4. სტატიაში მოცემულია საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტში დაარსებული საველე სკოლის რამდენიმე წლის შედეგები. სკოლა, რომელშიც მონაწილეობენ					

<p>სხვადასხვა უმაღლეს სასწავლებლოების სტუდენტები და პედაგოგები (მათ შორის უცხოელები) საკმაოდ დიდ პოპულარობით სარგებლობს. დაგეგმილია სავსე სკოლაში უცხოელი სტუდენტების მონაწილეობა.</p>
<p>5. სტატიაში იხილება ურანული და პერურბანული ტყეების თანამედროვე მდგომარეობა. მოცემულია ტყეების თანამედროვე მდგომარეობის ანალიზი და დასახულია გაჯანსაღების გზები.</p>
<p>6. სტატიაში მოცემულია საქართველოს დაცული ტერიტორიების აღრიცხვა ჰექტრებში. მათ შორის ბუნებრივი რეზერვატები, ეროვნული პარკები, ბუნებრივი ძეგლები, დაცული ლანდშაფტები.</p>
<p>7. სტატიაში განხილულია საქართველოს ძირითადი ნიადაგების გენეტიკური თავისებურებანი, გავრცელება, გამოყენება და დაცვა. სტატიაში მოტანილი ნიადაგების მიმართ გამოყენებულია ნიადაგების ახალი საერთაშორისო კლასიფიკაცია.</p>
<p>8. სტატიაში განხილულია პარკის ტურისტებით გადატვირთულ ნაკვეთებზე მონიტორინგის შედეგები. დადგენილია, რომ ტყის ფართობის ერთ ჰექტარზე წელიწადში ტურისტულ-რეკრეაციული დატვირთვა აღემატება არსებულ ნორმებს, მაგრამ დესტრუქციული უარყოფითი შედეგები ვიზიტორების მხრიდან არ აღინიშნება. დესტრუქციული მომენტები შეიმჩნევა ადგილობრივი მოსახლეობისაგან, რომლებიც იყენებენ პერსპექტიულ ტურისტულ ტერიტორიებს სასოფლო-სამეურნეო საჭიროებისათვის.</p>
<p>9. სოფლის მეურნეობის პროდუქციის კვლავწარმოებისათვის აუცილებელ პირობას წარმოადგენს მისი უზრუნველყოფა მინერალური და კომპლექსური სასუქებით. მათ მისაღებად მნიშვნელოვანია არსებული რესურსები, როგორც მცენარეთა კვების ელემენტებისა და ფიზიოლოგიურად აქტიური ნივთიერებების მიღების წყარო. კალიუმის ფიზიოლოგიური როლი მცენარეულ ორგანიზმში საკმაოდ მრავალმხრივია. იგი დადებით გავლენას ახდენს პროტოპლაზმის კოლოიდების ფიზიკურ მდგომარეობაზე, ადიდებს ჰიდროფილურობას და გვალვავადმძლეობას, ასევე ზრდის იმუნიტეტს სხვადასხვა დაავადებების მიმართ, ხელს უწყობს ვიტამინების სინთეზს.</p>
<p>10. შეფასებულია კახეთის რეგიონის მზის ენერგეტიკული პოტენციალი, მისი გამოყენების ტექნიკურ-ეკონომიკური ასპექტები და ათვისების პერსპექტივები. მზის ნათების ხანგრძლივობა წელიწადში და თვის განმავლობაში მოდინებული მზის რადიაციის საკმაოდ მაღალი მნიშვნელობები გვაძლევს საფუძველს ვივარაუდოთ, რომ მზის ენერჯის გამოყენება უახლოეს 10 წელიწადში რეგიონში მნიშვნელოვნად გაიზრდება. მზის ენერჯის პოტენციური მომხმარებლები შეიძლება გახდნენ: სასტუმროები, სოფლის მეურნეობის პროდუქციის გადამამუშავებელი საწარმოები, ფერმერული მეურნეობები და სხვა.</p>
<p>11. გაანალიზებულია საქართველოში თბური ტუმბოს დანადგარების გამოყენების თანამედროვე დონე და ნაჩვენებია ენერგეტიკის ამ დარგში მიღწეული</p>

<p>მნიშვნელოვანი შედეგები. მრავალწლიანი თეორიული და ექსპერიმენტული კვლევების საფუძველზე რეკომენდირებულია მაცივებელი აგენტები, რომელთა გამოყენება თერმოდინამიკური და ეკოლოგიური თვალსაზრისით ეფექტურია თბური ტუმბოს სისტემაში, თბური ტუმბოს დანადგარების გამოყენება საქართველოს ეკონომიკაში ხელს შეუწყობს სათბობ – ენერგეტიკული კომპლექსის ოპტიმალურ განვითარებას.</p>
<p>12. სტატიაში წარმოდგენილია გეოთერმული წყლების დღევანდელი მდგომარეობის ანალიზი და მისი რაციონალური გამოყენების პერსპექტივები.</p>
<p>13. სტატიაში მოყვანილია საქართველოს მოკლე ფიზიკურ-გეოგრაფიული დახასიათება, აგრეთვე რეკრეაციული რესურსების ათვისების შესაძლებლობები. საქართველოს რეკრეაციული პოტენციალის რეალიზაციის საკითხების განხილვისას მიზანშეწონილია გავეცნოთ ფიზიკურ-გეოგრაფიული პარამეტრებითა და ანალოგიური ბუნებრივი რესურსებით მსგავს ევროპის რიგი ქვეყნების გამოცდილებას. ამ მიზნით განიხილულია ევროპის ორი ქვეყანა – შვეიცარია და სლოვენია. სტატიაში მოყვანილია ინფორმაცია აღნიშნული ქვეყნების ბუნებრივი რესურსების შესახებ, განხილულია ამ ქვეყნებში რეკრეაციული სფეროს გავითარების სხვადასხვა ასპექტები, რომლებიც საქართველოში ამ დარგის განვითარების თვალსაზრისით წარმოადგენს ინტერესს.</p>
<p>14. სტატიაში გამოკვლეულია სოციალურ-ეკონომიკური რეფორმების თავისებურებანი პოსტკომუნისტურ საქართველოში. რეტროსპექტულ პერიოდში ჩატარებული რეფორმები დაყოფილია ოთხ ეტაპად. დასაბუთებულია, რომ პირველ ეტაპზე (1991-1995წწ) განხორციელებული რეფორმები უშედეგო აღმოჩნდა, მეორე ეტაპზე (1995-2003წწ) რეფორმებს მიუხედავად გარკვეული წარმატებებისა თან ახლდა მნიშვნელოვანი სუსტი მხარეები. მესამე ეტაპზე (2004-2012წწ) რეფორმები იყო შედარებით წარმატებული, მაგრამ იგი მეტწილად მოხვედრით ხასიათს ატარებდა და არ იყო ორიენტირებული მომავალზე. რეფორმების მეოთხე ეტაპს საფუძველი ჩაეყარა 2013 წელს, თუმცა მისი პირველი შედეგები არადაამაყოფილებელია და საჭიროებს ძირეულ ტრანსფორმაციას.</p>
<p>15. სტატიაში გამოკვლეულია მიმდინარე ეტაპზე საქართველოში გატარებული სოციალურ-ეკონომიკური რეფორმები. სეოტ-ანალიზის საფუძველზე გამოვლენილია მისი ძლიერი და სუსტი მხარეები. ჩატარებულია დღეისათვის არსებული მთავარი ეკონომიკური გამოწვევების დიაგნოსტიკა-შეფასება, შედგენილია განვითარების პროგნოზული სცენარები და შემუშავებულია რეკომენდაციები და წინადადებები არსებული და მოსალოდნელი რისკების შერბილებისა და თავიდან აცილების მიმართულებით.</p>
<p>16. სტატიაში არსებული მონაცემების გათვალისწინებით განხილულია ლითოლოგიური და სხვა მახასიათებლების მიხედვით აღმოსავლეთ საქართველოში ნავთობგაზიანობის პერსპექტივების საკითხები.</p>

II. 2. პუბლიკაციები:

ბ) უცხოეთში

სტატიები

№	ავტორი/ ავტორები	სტატიის სათა- ური, ჟურნა- ლის/კრებულის დასახელება	ჟურნალის/ კრებულის ნომერი	გამოცემის ადგილი, გამომცემლობა	გვერდების რაოდენობა
1	I.Meshia	Peculiarities of Economical Reform in Post Soviet Georgia: Challenges and Prognosis, journal "The Caucasus"	Vol., 08 (April- June 2015)	Baku	10 pag.
ანოტაციები					
<p>1. სტატიაში გაანალიზებულია პოსტსაბჭოთა საქართველოში განხორციელებული სოციალურ-ეკონომიკური რეფორმების ძლიერი და სუსტი მხარეები, გამოვლენილია შესაძლებლობები და შემუშავებულია რეკომენდაციები და წინადადებები რეფორმების შემდგომი სრულყოფის მიმართულებით. რეფორმირების პროცესი დაყოფილია ოთხ ეტაპად და დახასიათებულია თითოეული ეტაპის სპეციფიკური თავისებურებანი.</p>					

III. 1. სამეცნიერო ფორუმების მუშაობაში მონაწილეობა

ა) საქართველოში

№	მომხსენებელი/ მომხსენებლები	მოსხენების სათაური	ფორუმის ჩატარების დრო და ადგილი
1.	ირაკლი უორდანი	თანამედროვე მასალათმცოდნეობის ტექნოლოგიები და მეთოდები	საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია, თბილისი, აპრილი, 2015
2	თენგიზ ურუშაძე	საქართველოს ნიადაგები:	მესამე რესპუბლიკური კონფერენცია

		მდგომარეობა, პერსპექტივები	ნიადაგმცოდნეობაში, 17 ივლისი, საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი
3	ნოდარ ჭითანავა, ჯემალ მაჭავარიანი, რუსუდან ფირცხალავა	საქართველოს მიწის რესურსები: თანამედროვე მდგომარეობა და გამოყენების პერსპექტივები	მესამე რესპუბლიკური კონფერენცია ნიადაგმცოდნეობაში, 17 ივლისი, საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი
4	თენგიზ ურუშაძე, თამარ ქერივიშვილი, ეკატერინე სანაძე	კამბისოლების გეოგრაფიული ასპექტები აჭარის მაგალითზე	საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია „გეოგრაფიის და ანთროპოლოგიის თანამედროვე პრობლემები“ მიძღვნილი აკადემიკოს ალექსანდრე ჯავახიშვილის დაბადებიდან 140 წლისთავისადმი. 22-25 ოქტომბერი, თბილისი
5	გ.მაღალაშვილი, ა.მაღალაშვილი, შ.კელეკტრიშვილი, გ.კორძაძე	დასავლეთ საქართველოში სარმატულ მერგელოვან ქანებში ბენტონიტური თიხის სამრეწველო ბუდობების გამოვლენა და მათი გენეზისი	საერთაშორისო კონფერენცია “Ресурсо сберегающие технологии”, 2015 წ. 23-24 აპრილი, თბილისი, საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი
6	გ.მაღალაშვილი, ვ.ნადირაძე, რ.კოფმანი, ი.იგურიძე	საქართველოს სასარგებლო წიაღისეულის 1:1000 000 მასშტაბის რუკა (მინერალურ-ნედლეულის გრაფიკული მოდელი)	საერთაშორისო კონფერენცია “Ресурсо сберегающие технологии”, 2015 წ. 23-24 აპრილი, თბილისი, საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი
7	G.Magalashvili (Georgian Technikal University) (გ.მაღალაშვილი	Issue of the Wastes Causing Questions in Some Ore Mining Complex	საერთაშორისო კონფერენცია “International Conference “APPLIED GEOLOGY: Problems, Inventions” ICAE, 2015 წ., 7-10 მაისი, თბილისი-ბათუმი, თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

8	<p>Мирианашвили Н, Везиришвили-Нозадзе К, Везиришвили О,Бахтадзе О</p> <p>(ნ.მირიანაშვილი, ქ.ვეზირიშვილი-ნოზადე, ო.ბახტადე)</p>	<p>Применение Теплонасосных установок для завяливания и хранения чая</p>	<p>საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია – „კვების მრეწველობის ტექნოლოგიური პროცესების და მოწეობილობის პრობლემები“. თბილისი, 2015 წ. 18-19 აპრილი საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი.</p>
9	<p>ნ.მირიანაშვილი ქ.ვეზირიშვილი მ.ჯიხვაძე</p>	<p>გეოთერმული ენერჯის გამოყენების შეფასების მეთოდოლოგია საინვენსტიციო პროექტებისათვის</p>	<p>საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია - „მდგრადი ენერჯეტიკა: გამოწვევები და განვითარების პრესპექტივები“. ქუთაისი, 2015 წ. 18 ივნისი ა. წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტი.</p>
10	<p>ნ. მირიანაშვილი ირ.ჟორდანიას, ქ. ვეზირიშვილი-ნოზადე, ნ.გძელიშვილი, ვ. ხათაშვილი, ვ.ბახტადე,</p>	<p>იმერეთის რეგიონში გეოთერმული წყლების გამოყენების პრესპექტივები</p>	<p>III საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია - „ენერჯეტიკა: რეგიონული პრობლემები და განვითარების პრესპექტივები“. ქუთაისი, 2015 წ. 24-25 ოქტომბერი ა. წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტი.</p>
11	<p>Mirianashvili N. Vezirishvili – Nozadze, K. Megrelidze, T. Gedevanishvili T, Gdzlishvili N., Bakhtadze, V. Kvihtashvili V.</p>	<p>Energy Conservation with heat pump technology in milk industry</p>	<p>აკად. ი. ფრანგიშვილის დაბადების 85 წლისთავისადმი მიძღვნილი საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია - „საინფორმაციო და კომპიუტერული ტექნოლოგიები მოდელირება, მართვა“. თბილისი, 2015 წ. 3-5 ნოემბერი. საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი.</p>
12	<p>ქ.ვეზირიშვილი-ნოზადე, ლ.პაპავა, მ.რაზმაძე,</p>	<p>გეოთერმული წყლების რაციონალური გამოყენების</p>	<p>საერთაშორისო კონფერენცია “მდგრადი</p>

	ნ.კეკელიძე	სპეციფიკა და პერსპექტივები	ენერგეტიკა – გამოწვევები და განვითარების პერსპექტივები”, 18 ივნისი 2015 წელი, ქ.ქუთაისი
13	ა.სულაძე	ნ.ასლანიკაშვილი – კატაგენეზის შესახებ სწავლების თვალსაჩინო მკვლევარი	კონფერენცია “აღმოსავლეთ საქართველოს ღრმად დაძირული მეზო-კაინოზოური ნალექების ნავთობგაზიანობის პერსპექტივების შეფასების საკითხები”
14	ა.სულაძე	ნ.ასლანიკაშვილის ინსტიტუტის თემატიკის გარე სამეცნიერო ინტერესები	კონფერენცია “აღმოსავლეთ საქართველოს ღრმად დაძირული მეზო-კაინოზოური ნალექების ნავთობგაზიანობის პერსპექტივების შეფასების საკითხები”
15	ა.სულაძე, მ.ჭიჭინაძე	კატაგენეზის კვლევებში მონათესავე მეცნიერებათა მონაცემების გამოყენების შესახებ	კონფერენცია “აღმოსავლეთ საქართველოს ღრმად დაძირული მეზო-კაინოზოური ნალექების ნავთობგაზიანობის პერსპექტივების შეფასების საკითხები”
16	ი. მესხია	ინფორმაციული უსაფრთხოების პრობლემები თანამედროვე საერთაშორისო ბიზნესში, პირველი საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია „თანამედროვე ინფორმაციული ტექნოლოგიები ეკონომიკური გლობალიზაციის პირობებში“, შრომების კრებული №1, გვ.214-222.	თბილისი, თსუ, 2015

17	M.Tsitskishvili, Mariam Tsitskishvili (მ.ს.ციციქიშვილი, მ.მ. ციციქიშვილი)	On Enviromental Monitoring	International Scientific Conference of "Modern Problems of Geography and Anthropology", Tbilisi, October 22-25.
მოსხენებათა ანოტაციები			
1. არაორგანული მასალების მაღალი ფიზიკურ-ქიმიური თვისებების მიღების ტექნოლოგიური პროცესების დახვეწა და მათი პრაქტიკული გამოყენება სამრეწველო წარმოებებისათვის.			
2. განხილული იყო ამჟამად ნიადაგმცოდნეობაში შექმნილი მდგომარეობა. დახასიათებული იყო მიღწევები - რესპუბლიკური კონფერენციების ორგანიზება, სტუდენტთა ოლიმპიადის ჩატარება, საველე სკოლის ორგანიზება. აღნიშნული იყო არსებული ნაკლოვანებები და დასახული იყო მათი დაძლევის გზები.			
3. მოცემული იყო ქვეყანაში შექმნილი მდგომარეობა მიწის ფონდთან დაკავშირებით და დასახული იყო შექმნილი მდგომარეობის დაძლევი გზები.			
4. გამოსვლაში იყო დახასიათებული თანამედროვე საერთაშორისო კლასიფიკაციის საფუძველზე ნიადაგები, რომლებიც ფართოდ არის გავრცელებული არა მარტო აჭარაში, არამედ მთელ საქართველოში.			
5. დასავლეთ საქართველოში, ხობის რაიონის სოფ. ახალი ხიბუტის მიდამოებში გავრცელებული სარმატული ასაკის მერგელების გეოლოგიურმა კვლევამ მათ შედგენილობაში სამრეწველო და მაღალი ხარისხის ბენტონიტური თიხების აღმოჩენის საშუალება მოგვცა. გამოთქმულია აზრი, რომ მერგელების თიხური კომპონენტის წარმოქმნაში მონაწილეობდა წვრილმარცვლოვანი ვულკანური მასალა, ძირითადად ფერლური, რომელიც ზღვის წყლის პირობებში გარდაიქმნა მორტმონიდორიტად. გამოთქმულია მოსაზრება, რომ მერგელოვანი ქანების გავრცელების არეალში მოსალოდნელია ასევე ბენტონიტური თიხების ახალი ბუდობების აღმოჩენა.			
6. გის-ატლასის პროგრამის შესაბამისად შედგენილია საქართველოს სასარგებლო წიაღისეულის 1:1000 000 მასშტაბის რუკა, რომელზეც შესაბამისი საბადოები სპეციალური ნიშნებით დაყოფილია მათი მასშტაბის და მნიშვნელობის მიხედვით (მსხვილი, საშუალო და მცირე).			
7. მოსხენებაში გამახვილებულია ყურადღება სასარგებლო წიაღისეული საბადოების უდანაკარგო და კომპლექსურად დამუშავების საკითხებზე. მოყვანილია საქართველოს მაგალითები, მათ შორის ტყიბული-შაორის ნახშირის საბადოზე შემცველი "ფუჭი ქანები", რომელიც არგილიტებითაა წარმოდგენილი, ეს უკანასკნელი შესაძლოა გამოყენებულ იქნეს ალუმინის საწარმოებლად და მთელი რიგი სამშენებლო			

მასალების დასამზადებლად (აგური, კრამიტი, საკედლე ბლოკები და სხვ.
8. აღწერილია კომპლექსური თბოსივრცით მომარაგების თბური ტუმბოს საცდელ-სამრეწველო დანადგარი და მოყვანილია მისი მუშაობის თერმოდინამიკური მახასიათებლები. დანადგარის მუშაობის ეფექტურობა ხასიათდება მაღალი კომპლექსური ეფექტურობის კოეფიციენტით, რაც მიუთითებს ასეთი დანადგარების უპირატესობაზე, სითბო-სიცივით მომარაგების სხვა სისტემებთან შედარებით.
9. ენერგეტიკული „შიმშილის“ საშიშროების დროულად დაძლევის აუცილებლობამ დღის წესრიგში დააყენა გეოთერმული წყლების გამოყენება საყოფაცხოვრებო-ეკონომიური მიზნებისათვის, სოფლის მეურნეობაში სათბურების მოსაწყობად და სხვა ტექნოკოგიური პროცესების თბომომარაგებისათვის. სათბობ-ენერგეტიკულ ბალანსში გეოთერმული ენერჯის წილმა 2014 წლისათვის 1,5% შეადგინა. პერსპექტივში თერმული წყლების გამოყენება მნიშვნელოვნად გაიზრდება.
10. განხილულია გეოთერმული თბოსიცივით მომარაგების ენერგოდამზოგი კომპლექსური სისტემების გამოყენების პერსპექტივები იმერეთის რეგიონის ეროვნული მეურნეობის სხვადასხვა დარგისათვის .ნახვენებია, რომ იმერეთის რეგიონის გეოთერმული წყლების თბური პოტენციალი შესაძლებელია გამოყენებულ იქნას სასოფლო-სამეურნეო ობიექტების, სამრეწველო საწარმოებისა და დასახლებული პუნქტების თბომომარაგებისათვის.
11. მოხსენებაში განხილულია რძის ქარხანაში თბური ტუმბოს ბაზაზე მოქმედი სითბო-სიცივით მომარაგების კომპლექსური სისტემის მუშაობისე ქსპერიმენტული კვლევის შედეგები. წარმოდგენილია ამ დანადგარების მუშაობის ეკონომიკური ეფექტურობის მახასიათებლები.
12. წარმოდგენილია გეოთერმული წყლების დღევანდელი მდგომარეობის ანალიზი და მისი რაციონალური გამოყენების პერსპექტივები.
13. განხილულია საქართველოში ნავთობ-გაზიანობის პერსპექტივებთან დაკავშირებით კატაგენეზის თეორიის დამკვიდრების ისტორიის საკითხები.
14. განხილულია დმანისის ჰომინიდების აღმოჩენასთან დაკავშირებით აფრიკიდან ჰომინიდების მიგრაციის ზოგიერთი საკითხი.
15. განხილულია კატაგენეზის კვლევებში პალინოლოგიის საკითხების გამოყენება.
16. მოხსენებაში გაანალიზებულია თანამედროვე საერთაშორისო ბიზნესში ინფორმაციული უსაფრთხოების წინაშე მდგარი ძირითადი მუქარები. დასაბუთებულია, რომ ეკონომიკური გლობალიზაციის გაღრმავებამ და ინფორმაციული ტექნოლოგიების სწრაფმა განვითარებამ მნიშვნელოვნად გაზარდა კონკურენტული დაზვერვა, სამრეწველო შპიონაჟი და სხვა სახის ინტერნეტ-თაღლოთობები საერთაშორისო ბიზნესურთიერთობებში. დასაქმებისა და ინტერნეტ-მაღაზიების სფეროში აფერა დღითიდღე მატულობას. კიბერდანაშაულობების მხრივ არც

<p>საქართველოა გამონაკლისი. მოხსენებაში გამოკვლეულია საქართველოს ბიზნესის სფეროში დაფიქსირებული ინტერნეტ დანაშაულობების დინამიკა, დასაბუთებულია, რომ ქვეყანაში უახლოეს მომავალში მოსალოდნელია მობილური გადახდების და კრიპტოვალუტების სწრაფი განვითარება, რაც კიდევ უფრო გაზრდის ამ სფეროში კანონდარღვევებს. ავტორის მიერ შემოთავაზებულია წინადადებები და რეკომენდაციები ამ კუთხით მდგომარეობის გამოსასწორებლად.</p>
<p>17. განხილულია ბუნების დაცვის მონიტორინგის მეთოდოლოგიური საკითხები და მათი გამოყენების ასპექტები.</p>

ბ) უცხოეთში

№	მომხსენებელი/ მომხსენებლები	მოხსენების სათაური	ფორუმის ჩატარების დრო და ადგილი
1	<p>М.С.Цицкишвили М.М. Цицкишвили К.Р.Хазарадзе (მ.ს.ციცქიშვილი, მ.მ.ციცქიშვილი, კ.ხარაძე)</p>	<p>Радиоэкология – наследие XX века (Radioecology – Inheritance of the Tventiet Century)</p>	<p>VI съезд радиобиологического общества Украины, Киев, 5-9 Октября, 2015 г.</p>
2	<p>М.С.Цицкишвили М.М. Цицкишвили (მ.ს.ციცქიშვილი, მ.მ.ციცქიშვილი)</p>	<p>Некоторые результаты исследований атмосферных аэрозолей</p>	<p>Десятые Петровские чтения и Первые Фуковские чтения 14- 16 апреля, 2015 года, Гос. научно-исслед. физико- химический институт им. Л.Я.Карпова.</p>
3	<p>М.С.Цицкишвили А.Г.Чхартишвили (მ.ს.ციცქიშვილი, ა.გ.ჩხარტიშვილი)</p>	<p>Объективная оценка влияния экологических факторов на здоровье населения. An Objektive assesment of the impact of Enviornmental Factors on the Population</p>	<p>Российская научная конференция «Медико- биологические проблемы токсикологии и радиобиологии» в Санкт- Петербург, 4-6 июня, 2015</p>
4	<p>В.Геладзе, Н.Болашвили, Т.Каралашвили, Н.Мачавариანი</p>	<p>Оценка водных ресурсов, водопотребления и водобеспеченности территории и населения</p>	<p>საერთაშორისო კონფერენცია, ქერევენი, 2015 წლის 5-6 მაისი</p>

		восточной Грузии	
5	В.Геладзе, Н.Болашвили, Т.Каралашвили	Проблемы систем управления водных ресурсов и стока наносов рек Кахетии	საერთაშორისო კონფერენცია, ქ.ბაქო, 2015 წლის 17 აპრილი
მოსხენებათა ანოტაციები			
1. განხილულია XX საუკუნეში განვითარებულ რადიოაქტიურ პროცესებთან დაკავშირებული ეკოლოგიური ასპექტები და საქართველოს მოსახლეობის რადიაციული დატვირთვები. ჩატარებულია რაიონირება და ზონირება.			
2. მოსხენებაში განხილულია ატმოსფერული აეროზოლების გამოკვლევის შედეგად მიღებული ზოგიერთი მახასიათებელი. აღწერილია რუს კოლექტებთან ერთად მიღებული შედეგები ატმოსფერული აეროზოლების ტრანსფორმაციისა საქართველოს სხვადასხვა კლიმატურ ზონაში (ალაზნის პირი და შავი ზღვის სანაპირო).			
3. მოსხენებაში პირველად განხილულია მოსახლეობის ჯანმრთელობაზე ეკოლოგიური ფაქტორების რიცხოვრივი გავლენა და მიღებულია ობიექტური შეფასებები.			
4. განხილულია აღმოსავლეთ საქართველოს წყლის რესურსები, წყალმომხმარებისა და ტერიტორიის წყლით უზრუნველყოფის საკითხები. ნაჩვენებია, რომ აღმოსავლეთ საქართველოს ტერიტორია ხასიათდება წყლის დეფიციტით.			
5. განხილულია კახეთის მდინარეების ჩამონადენის და ნატანის ფორმირების პრობლემები. ნაჩვენებია, რომ კახეთის მდინარეების უმრავლესობა ხასიათდება ნატანის დიდი რაოდენობით, რაც იწვევს სტიქიური მოვლენების გააქტიურებას.			

**IV. 1. საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტისა და გრანტების გარეშე
შესრულებული სამეცნიერო-კვლევითი პროექტები**

IV. 2.

№	შესრულებული პროექტის დასახელება მეცნიერების დარგისა და სამეცნიერო მიმართულების მითითებით	პროექტის ხელმძღვანელი	პროექტის შემსრულებლები	დაფინანსების წყარო (ადგილობრივი გრანტი, უცხოური გრანტი)
1	„Scenario development for Sustainable Land Use in the Greater Caucasus, Georgia“ (მთავარ კავკასიონზე, საქართველო, მიწების	პ.ფელიქს ჰენინგსენი	თ.ურუშაძე, ბ.კალანდაძე, დ.ბედოშვილი და სხვ.	ფოლსვაგენის ფონდის (გერმანია) საერთაშორისო გრანტი

	მდგრადი გამოყენების განვითარების სცენარი – ეკოლოგია			
გარდამავალი (მრავალწლიანი) კვლევითი პროექტის ეტაპის ძირითადი თეორიული და პრაქტიკული შედეგები				
სტეფანწმინდას რაიონში მიმდინარეობდა სასოფლო-სამეურნეო სავარგულების, მათ შორის ნიადაგების, საძოვრების და სათიბების ძირითადი მანვენებლების შესწავლა, რომელიც მიზნად ისახავდა ისეთი რეკომენდაციების შემუშავებას, რომლებიც უზრუნველყოფენ მათ მდგრად განვითარებას.				

სხვა მნიშვნელოვანი აქტივობა:

გამოგონებები

ავტორი/ავტორები	პატენტის დასახელება	პატენტის ნომერი
ირ.ჟორდანიას ბ.ქაშაკაშვილი, ი.ქაშაკაშვილი	ერთი აგრეგატით ფოლადის გამოდნობის და ჩამოსხმის ხერხი	განაცხადი საქპატენტში, საიდენტიფიკაციო ნომერი 13735/01
ანოტაცია		
გამოგონების ტექნიკური შედეგი გამოიხატება ფოლადის გამოდნობის, განჟანგვის, ლევირების და დამუშავების ხერხისა და მოწყობილობის სრულყოფაში, პროცესის ინტენსიფიკაციასა და მისი შესაძლებლობების გაფართოებაში.		

მონაწილეობა სხვადასხვა ორგანიზაციების საქმიანობასა და ღონისძიებებში

№	მონაწილე	ღონისძიება
1	ირაკლი ჟორდანიას	2015 წელს არჩეულია რუსეთის საინჟინრო აკადემიის ნამდვილ წევრად
1	თენგიზ ურუშაძე	საერთაშორისო ჟურნალი „Annals of Agrarian Science“ (აგრარული მეცნიერების მაცნე) მთავარი რედაქტორი; საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის რედკოლეგიის წევრი; გერმანიის, ინდოეთის, მექსიკის, გერმანიის სამეცნიერო

		<p>ჟურნალების რედკოლეგიის წევრი. საქართველოს ნიადაგმცოდნეთა საზოგადოების პრეზიდენტი. არასამთავრობო ორგანიზაციის „ექლქვა“ პრეზიდენტი; საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემიის აკადემიურ საბჭოსთან არსებული ეკოლოგიის უსაფრთხოების კომისიის თავმჯდომარე; საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემიის აკადემიურ საბჭოსთან არსებული მიწების მართვის კომისიის თავმჯდომარე; იუნესკოს „ადამიანის და ბიოსფეროს“ საქართველოს კომიტეტის თავმჯდომარე.</p> <p>- ნიადაგმცოდნეობაში ქვეყნის სტრუქტურულ-ოლიმპიადის, საშუალო სკოლების მოწაფეების ოლიმპიადის, ნიადაგმცოდნეობაში რესპუბლიკური სამეცნიერო კონფერენციის ორგანიზება. 2015 წლის ნიადაგების საერთაშორისო წელთან დაკავშირებით სპეციულური მარკების დაბეჭდვის აუცილებლობის საკითხის დაყენება „საქართველოს ფოსტის“ წინაშე.</p>
2	თენგიზ ურუშაძე	ახალციხეში ივლისში ჩატარებული ტრენინგის ნიადაგების შესწავლის და დაცვის საკითხები, ხელმძღვანელი
3	თენგიზ ურუშაძე	კაჭრეთში 16 ნოემბერს ნიადაგების 2015 საერთაშორისო წლისადმი მიძღვნილი ღონისძიების ერთ-ერთი ორგანიზატორი და ძირითადი მომხსენებელი.
4	ასლან სულაძე	<p>თსუ-ს მინერალური ნედლეულის კავკასიის ინსტიტუტის სამეცნიერო საბჭოს წევრი.</p> <p>საქართველოს საინჟინრო აკადემიის გეოლოგიისა და სამთო საქმის განყოფილების აკადემიკოს-მდივნის მოადგილე.</p>
5	ასლან სულაძე	ჟურნალ “საქართველოს ნავთობი და გაზი” სარედაქციო საბჭოსა და სარედაქციო კოლეგიის წევრი.
5	გიორგი მაღალაშვილი	გარემოს და ბუნებრივი რესურსების სამინისტროს სასარგებლო წიაღისეულის მარაგების კომისიის წევრი.

6	გიორგი მაღალაშვილი	საქართველოს მინერალოგიური საზოგადოების საბჭოს წევრი
7	გიორგი მაღალაშვილი	საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის სამთო-გეოლოგიური ფაკულტეტის სადისერტაციო საბჭოს წევრი.
8	მარატ ციციშვილი	<p>საქართველოს ეკოლოგთა სამეცნიერო ორგანიზაციის (შემდგომში – საქართველოს ეკოლოგიურ მეცნიერებათა აკადემიის) დამაარსებელი და უცვლელი ხელმძღვანელი, არჩეულია პრეზიდენტად. არის არასამთავრობო საზოგადოებრივი აკადემიების წევრი: ევროპის საბუნებისმეტყველო მეცნიერებათა აკადემიის წევრი (ჰანოვერი); სამედიცინო მეცნიერებათა აკადემიის; პროფილაქტიკური მედიცინის აკადემიის; საქართველოს ბიო-სამედიცინო აკადემიის წევრი; არჩეულია აზერბაიჯანის ეკოლოგიისა და ენერგეტიკის საერთაშორისო აკადემიის ვიცე-პრეზიდენტად. არჩეულია ევროპის (ჰანოვერი) საბუნებისმეტყველო მეცნიერებათა აკადემიის ნამდვილ წევრად; არის საერთაშორისო რადიოეკოლოგიური საზოგადოების ნამდვილი წევრი, ევროპის აეროზოლური სამეცნიერო საზოგადოების წევრი.</p> <p>საერთაშორისო სამეცნიერო საპრობლემო საბჭოს წევრი რადიაციულ ეკოლოგიასა და რადიობიოლოგიაში;</p> <p>საერთაშორისო (მოსკოვში გამომავალი რუსულ ენაზე) დარგობრივი ჟურნალის “რადიობიოლოგია და რადიაციული ეკოლოგია” (ISS 0869-8031) რედკოლეგიის წევრი.</p>